

Evaluation of Knowledge, Attitude and Adoption of Faculty Members of Iranian-northwestern Nursing Schools about Evidence Based Practice in 2019

Ebrahim Azhari: Student of Nursing, Students Research Committee, MeshginShahr Health Education Institute, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

Nasib Babaei*: Faculty Member, Department of Medical Surgical Nursing, School of Nursing and Midwifery, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

Nasrin Mehrnoush: Faculty member, Department of Nursing, MeshginShahr Health Education Institute, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

Mahsa Manafi: Student of Nursing, Students Research Committee, MeshginShahr Health Education Institute, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

Abstract: The employment of faculty members who have sufficient knowledge and positive attitude toward evidence-based care in clinical setting is necessary. The aim of this study was to determine the level of knowledge, attitude and adoption of faculty members of nursing schools of north west Iran in field of evidence-based practice. Hence, in the present descriptive-analytical study conducted by census method, a questionnaire was sent to 120 faculty members via email, which received 84 questionnaires upon completion (response rate 70%). Then, the data collection tool consisted of four sections. The first section included demographic information and the second, third, and fourth sections included a questionnaire on knowledge, attitudes, and acceptance of Rubin and Parrish. Data were analyzed using SPSS software version 22. Accordingly, data analysis showed that mean and standard deviation of knowledge scores were counted in 65.87 ± 6.31 (out of 75), attitude 76.77 ± 7.12 (out of 95) and acceptance 46.13 ± 5.10 (out of 55). There was a positive significant relationship between all three dimensions of knowledge, attitude and adoption ($P < 0.05$). In relation to demographic variables, there was a significant relationship between knowledge level with gender ($P = 0.01$) and English language proficiency ($P = 0.005$). According to result, the level of knowledge, attitude and adoption of faculty members of nursing schools was at a good level that indicated an effective move towards integration of Evidence Based Practice (EBP) at educational and academic level. Therefore, it is necessary to pay special attention to the role of teachers in designing EBP training programs.

Keywords: Knowledge, Attitude, Adoption, Faculty Members, Evidence Based Practice.

*Corresponding author: Faculty Member, Department of Medical Surgical Nursing, School of Nursing and Midwifery, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

Email: Nasib.babaei@yahoo.com

مقدمه

عملکرد مبتنی بر شواهد به همه عرصه‌های سلامت نفوذ کرده و حرفه پرستاری نیز در حال تغییر و حرکت به سوی عملکرد مبتنی بر شواهد است (عابدینی و همکاران 1390). پرستاری مبتنی بر شواهد فرایندی است که در آن پرستاران با استفاده از بهترین شواهد تحقیقی در دسترس، تجارب بالینی و ترجیحات بیمار، تصمیم‌گیری بالینی انجام می‌دهند. به عبارت دیگر عملکرد مبتنی بر شواهد، استفاده موشکافانه و صحیح و وجدانی از بهترین شواهد در تصمیم‌گیری درباره مراقبت از بیمار خاص و ادغام تجارب بالینی فردی با بهترین شواهد در دسترس از طریق جستجوی نظام‌مند است (کووینون و همکاران 2011). عملکرد مبتنی بر شواهد، به عنوان یک استاندارد طلایی برای ارائه مراقبت دلسوزانه و ایمن و همچنین رسیدن به تعالی در مراقبت پرستاری به رسمیت شناخته شده است (فرخ زادیان و همکاران 1395) و در حال حاضر در اغلب کشورهای دنیا به طور وسیع و گسترده مورد استفاده قرار می‌گیرد. بنابراین می‌توان گفت عملکرد مبتنی بر شواهد، صلاحیتی ضروری برای کشورهای مختلف در قرن ۲۱ به شمار می‌رود (براون و همکاران 2009) که ادغام آن در آموزش و بالین باعث بهبود فرایند مراقبت از بیماران می‌شود. بدیهی است که این امر با همکاری اعضای هیئت‌علمی پرستاری که مسئول آموزش پرستاران و دانشجویان هستند، محقق می‌شود (مهرداد و همکاران 2012).

استاد به عنوان آموزش‌دهنده و دانشجو به عنوان آموزش‌گیرنده به دلیل مشارکت فعال در فرایند اجرای اهداف آموزشی، نقش مهمی در شکل‌گیری آموزش مبتنی بر شواهد دارند (ادیب و همکاران 1393). داشتن اساتیدی توانمند جهت انتقال اطلاعات و آموزش عملکرد مبتنی بر شواهد ضروری است. "داشتن استاد آموزش دیده" در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد، "آموزش با تمام وجود توسط اساتید" و "پیگیری آموزش توسط

استاد" جهت کسب دانش نیز اهمیت دارد (پاشایی پور و همکاران 1394).

مطالعات قبلی نشان می‌دهد که بیشتر پرستاران در استفاده از شواهد تحقیقاتی در عملکرد خود ناتوان بوده‌اند با موانع متعدد روبرو هستند (فرخ زادیان و همکاران 1394؛ سلطانی و همکاران 1396). پرستاران دانشجویان، اساتید و مربیان پرستاری معتقدند که در حیطه آموزشی، نداشتن افراد آموزش‌دیده برای چگونگی به کارگیری یافته‌های تحقیقی در امر مراقبت مبتنی بر شواهد، مهم‌ترین مانع پرستاری مبتنی بر شواهد است (سلطانی و همکاران 1396). از آنجا که اساتید و مربیان نقش مهمی در آموزش پرستاران و دانشجویان پرستاری دارند، لازم است در زمینه آگاهی و استفاده از شواهد، دارای عملکرد صحیح و مؤثری باشند. همچنین در زمینه آموزش تئوری و بالینی نیز تمرکز ویژه‌ای بردانشجویان داشته باشند (منگولیان و همکاران 1394). به نظر می‌رسد تغییر نگرش و باورهای شخصی اعضای هیئت‌علمی در خصوص آموزش مبتنی بر شواهد اولین قدم در نهادینه کردن این نوع آموزش باشد (ادیب و همکاران 1393).

همچنین از آنجا که عملکرد مبتنی بر شواهد مفهوم جدیدی است که تغییر به سمت آن پیش‌بینی می‌شود، لازم است تا در مرحله اول این مسیر، ارائه دهندگان حوزه سلامت این مفهوم را بپذیرند. زیرا پذیرش عملکرد مبتنی بر شواهد یکی از ضروریات اجرای آن است که در طراحی برنامه‌های آموزشی باید مورد تأکید قرار گیرد (کریمیان و همکاران 1394؛ پاشایی پور و همکاران 1394؛ محمدی و همکاران 2018). پذیرش EBP از نظر اعضای هیئت‌علمی به علت نقش مؤثر آن‌ها در آموزش اهمیت زیادی دارد (میلنر و همکاران 2018).

با توجه به نتایج مطالعات قبلی نگرش مثبتی نسبت به EBP وجود دارند اما در عمل از این مراقبت‌ها استفاده نمی‌شود (مهرداد 2012؛ حسن و همکاران 2013). یافته‌های مطالعه دهقانی و همکاران (2015) که در

کهاعضای هیئت‌علمی نقش مهمی در آموزش و اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد دارند؛ مرور متون نشان داد که در ایران کمتر به ارزیابی دانش، نگرش، پذیرش و همچنین نقش اعضای هیئت‌علمی پرستاری در توسعه و ترویج عملکرد مبتنی بر شواهد پرداخته شده است. لذا، مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت‌علمی دانشکده‌های پرستاری شمال غرب ایران در رابطه با عملکرد مبتنی بر شواهد انجام شد تا با اطلاعات حاصل از این مطالعه گام‌های عملی در راستای کمک به مراکز آموزشی- درمانی جهت تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در زمینه آموزش و عملکرد مبتنی بر شواهد برداشته شود.

روش کار

مطالعه حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی بوده و در سال 1398 انجام شد. جامعه پژوهش شامل تمامی اعضای هیئت‌علمی دانشکده‌های پرستاری استان‌های اردبیل، آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی بودند که به روش سرشماری انتخاب شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل همکاری داوطلبانه شرکت کنندگان در مطالعه، عضو هیئت‌علمی بودن در رشته پرستاری و داشتن حداقل یک سال سابقه کار در بالین یا آموزش بود. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش یک پرسشنامه بود. این پرسشنامه از دو بخش اطلاعات جمعیت شناختی و پرسشنامه سنجش دانش، نگرش و پذیرش عملکرد مبتنی بر شواهد در میان اعضای هیئت‌علمی -EBPPAS: Evidence-based Practice Process Assessment scale تشکیل شده بود این پرسشنامه در سال 2010 توسط روبین و پریش (2010) ساخته شده بود (روبین و پریش 2010). پرسشنامه مذکور در سال 1394 در ایران توسط پاشایی پور و همکاران ترجمه شد (پاشایی پور و همکاران 1395) که با کسب اجازه از طراحان و با انجام تغییرات مختصر مورد استفاده قرار گرفت. در این پرسشنامه بعد دانش شامل 15 گویه، نگرش 19 گویه و پذیرش 11 گویه بود. پاسخ هر سه بعد پرسشنامه به صورت طیف

جامعه پرستاران ایران انجام شد نشان داد که اغلب پرستاران سطح آگاهی و عملکرد متوسط و ضعیفی در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد داشتند (دهقانی و همکاران 1394). نتایج مطالعه جوادی بشار (2019) نیز نشان داد که با وجود نگرش مثبت به عملکرد مبتنی بر شواهد، گستره استفاده از آن در بین پرستاران پایین است (جوادی بشار 2019). مطالعه مهرداد و همکاران (2012) نیز نشان داد که اعضای هیئت‌علمی به طور کلی نگرش مثبتی نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد دارند اما سطح دانش آن‌ها در این زمینه در سطح متوسط (1/49) قرار دارد (مهرداد و همکاران 2012). بر اساس یافته‌های مطالعه آپتون و همکاران (2015) پرستاران بالینی در مقایسه با اعضای هیئت‌علمی نیاز به حمایت بیشتری برای ارتقای دانش و مهارت‌های لازم در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد دارند (آپتون و همکاران 2015). برای جبران این نقص، تدوین و اصلاح برنامه درسی آموزشی در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد امری ضروری به نظر می‌رسد (ادیب و همکاران 1393؛ اشک تراب و همکاران 1393) و از آنجا که اعضای هیئت‌علمی مسئول آموزش دانشجویان و پرستاران می‌باشند ضروری است ارزیابی مستمر اعضای هیئت‌علمی از نظر میزان دانش، نگرش و همچنین میزان استفاده از این رویکرد در بالین انجام گیرد (مهرداد و همکاران 2012).

با توجه به تمرکز بیشتر به مفهوم EBP در پرستاری در دهه‌های اخیر، مطالعاتی نیز به درک پرستاران از عملکرد مبتنی بر شواهد و موانع اجرای آن پرداخته‌اند (سلطانی و همکاران 1396؛ منگولیان و همکاران 1394؛ پاشایی پور و همکاران 1394). همچنین در پژوهش‌های سواد اطلاعاتی اعضای هیئت‌علمی، دانشجویان دکتری پرستاری و مدیران پرستاری مورد بررسی قرار گرفته است (فرخ زادیان و همکاران 1395؛ شریف مقدم و همکاران 1395) از آنجا که نتایج اغلب تحقیقات موجود در عمل به کار گرفته نمی‌شود، عدم عملکرد مبتنی بر شواهد، باعث ایجاد شکاف نظری و عملی شده و از سویی از آنجا

سن، جنس، سابقه کار، سطح تحصیلات و محل کار از آزمون‌های توصیفی استفاده شد. به منظور مقایسه میانگین نمونه و جامعه از آزمون تی تک نمونه‌ای و برای بررسی همبستگی بین پذیرش و متغیرهای دانش و نگرش از آزمون همبستگی پیرسون بهره گرفته شد. همچنین به منظور تعیین تفاوت میانگین دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت علمی سه استان از آزمون واریانس یکطرفه استفاده شده و برای مقایسه میانگین دانش، نگرش و پذیرش در دو گروه (زنان و مردان، کارشناسی ارشد و دکتری) از آزمون تی با دو گروه مستقل بهره گرفته شد. سطح معنی داری $P < 0/05$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش نشان داد که 42/9 درصد از شرکت کنندگان بین سنین 49-40 سال قرار داشته و 54/8 درصد از آنان زن بودند، 51/2 درصد دارای مدرک دکترا و 59/5 درصد سابقه کار بیشتر از 10 سال داشتند و محل کار اغلب اعضای هیئت علمی آذربایجان شرقی با فراوانی 38/1 درصد بود (جدول 1). با توجه به دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت علمی از عملکرد مبتنی بر شواهد، نتایج پژوهش نشان داد که میانگین نمرات دانش $87/6 \pm 65/31$ (از 75 نمره)، نگرش $76/7 \pm 7/12$ (از 95 نمره) و پذیرش $46/13 \pm 5/10$ (از 55 نمره) بود.

لیکرت 5 نقطه‌ای از کاملاً موافقم=5 تا کاملاً مخالفم=1 متغیر بود. دامنه نمرات دانش 75-15، نگرش 95-19 و پذیرش 55-11 بود و نمرات بالاتر در هر سه بُعد پرسشنامه نشان دهنده دانش بیشتر، نگرش مثبت تر و پذیرش بالاتر عملکرد مبتنی بر شواهد در نظر گرفته شد. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با استفاده از نظرخواهی از 10 نفر از اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پرستاری اردبیل مورد بررسی و تأیید قرار گرفته و نظرات آنها در خصوص گویه‌های پرسشنامه اعمال گردید. جهت پایایی پرسشنامه با انجام مطالعه آزمایشی از آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن قابل قبول بود (0/88).

پس از کسب مجوز اجرای طرح، ابتدا فهرست دانشکده‌ها و مؤسسه‌های آموزش پرستاری استان‌های اردبیل، آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی تهیه شد. سپس اسامی اعضای هیئت علمی از طریق سامانه علم سنجی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور مشخص شده و پرسشنامه به همراه فرم رضایت نامه از طریق پست الکترونیک به اعضای هیئت علمی مشتمل بر 120 نفر ارسال شد. از 120 پرسشنامه ارسالی پاسخنامه 84 نفر دریافت شد. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه 22 انجام گرفت. برای بررسی توزیع فراوانی

جدول 1. توزیع فراوانی مشخصات جمعیت شناختی اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پرستاری شمال غرب ایران در سال 1398

Table 1: Frequency distribution of demographic characteristics of faculty members of nursing schools in northwestern Iran in 1398

متغیرها	تعداد (درصد)
سن	کمتر از 30 سال (10/7) 9
	31 تا 39 سال (34/5) 29
	40 تا 49 سال (42/9) 36
	50 سال و بالاتر (11/9) 10
جنس	مرد (45/2) 38
	زن (54/8) 46
تحصیلات	کارشناسی ارشد (48/8) 41
	دکتری (51/2) 43

(15/5) 13	کمتر از 5 سال	سابقه کار
(25/0) 21	5 تا 10 سال	
(59/5) 50	10 سال و بالاتر	
(0/00) 0	ضعیف	تسلط بر زبان انگلیسی
(58/3) 49	متوسط	
(41/7) 35	خوب	
(32/1) 27	اردبیل	محل کار
(29/1) 25	آذربایجان غربی	
(38/1) 32	آذربایجان شرقی	

نتایج مربوط به وضعیت میانگین دانش، نگرش و پذیرش آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی در زمینه عملکرد اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پرستاری اردبیل، مبتنی بر شواهد در جدول 2 آمده است.

جدول 2: میانگین و انحراف معیار نمره دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پرستاری شمال غرب ایران در سال 1398 (آزمون تی تک نمونه‌ای)
Table 2. Mean and standard deviation of knowledge score, attitude and admission of faculty members of nursing schools in northwestern Iran in 1398 (sample t-test)

P Value	df	t	اختلاف میانگین	انحراف معیار	میانگین	دانشکده
P <0/05	26	17/47	25/29	7/52	65/30	اردبیل
P <0/05	24	17/35	24	6/91	64	آذربایجان غربی
P <0/05	31	40/36	27/81	3/89	67/81	آذربایجان شرقی
P <0/05	26	14/09	19/92	7/34	74/93	اردبیل
P <0/05	24	21/02	23/60	5/61	78/60	آذربایجان غربی
P <0/05	31	15/91	21/90	7/78	76/91	آذربایجان شرقی
P <0/05	26	13/74	10/40	3/93	45/41	اردبیل
P <0/05	24	14/26	10/64	3/72	45/64	آذربایجان غربی
P <0/05	31	10/28	12/12	6/66	47/13	آذربایجان شرقی

قرار دارد. همچنین یافته‌های پژوهشی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین هر سه بُعد

بر اساس داده‌های جدول 2، میانگین و انحراف معیار نمره دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پرستاری شمال غرب ایران در سطحی بالاتر از متوسط

دانش، نگرش و پذیرش رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد ($P < 0.05$) (جدول 3).

جدول 3 نتایج حاصل از آزمون همبستگی بین میانگین نمره دانش، نگرش و پذیرش گروه مورد پژوهش

Table 3. Results of the correlation test between the mean score of knowledge, attitude and admission of the research group

پذیرش	نگرش	دانش
	1	0/309, $r=0/004P=$
1	0/271, $r=0/013P=$	0/261, $r=0/017P=$

*آزمون پیرسون

($P=0/054$) به طوری که میانگین پذیرش در افراد با سطح انگلیسی خوب ($47/40 \pm 4/54$) بالاتر از افراد با سطح انگلیسی متوسط ($45/22 \pm 5/33$) قرار داشت (جدول 4)

برای میانگین دانش، نگرش و پذیرش بر اساس سایر مشخصات جمعیت شناختی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد. در رابطه با مقایسه میانگین نمره دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت‌علمی سه استان، نتایج تحلیل آزمون واریانس یکطرفه (*anova*) نشان داد که تعیین تفاوت آماری معنی‌داری بین دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت‌علمی اردبیل، آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی وجود ندارد.

نتایج بررسی تفاوت میانگین دانش در بین زنان و مردان با استفاده از آزمون تی در دو گروه مستقل نشان داد که بین میزان دانش با توجه به جنسیت تفاوت معنی‌داری وجود دارد ($t(82)=2/622$ و $P=0/01$) و میانگین دانش مردان ($67/5 \pm 79/85$) بیشتر از زنان ($64/28 \pm 6/29$) بوده و همچنین بین تسلط بر زبان انگلیسی و دانش ارتباط معنی‌دار وجود دارد ($t(82)=2/872$ و $P=0/005$). علاوه بر این میانگین دانش افراد با سطح انگلیسی خوب ($68/5 \pm 11/79$) بیشتر از افراد با سطح متوسط ($64/6 \pm 27/2$) قرار بود. این ارتباط برای بُعد پذیرش معنی‌دار اما لب‌مرزی گزارش شد ($t(82)=1/957$) و

جدول 4. میانگین دانش، نگرش و پذیرش بر حسب متغیرهای دموگرافیک

Table 4. Average knowledge, attitude and acceptance in terms of demographic variables

پذیرش	نگرش	دانش
= 14/0P	= 0/74P	= 0/79P
= 0/76P	= 0/51P	= 0/01P
= 0/76P	= 0/05P	= 0/054P
= 0/59P	= 0/74P	= 0/47P
= 0/37P	= 0/17P	= 0/064P
= 0/054P	= 0/065P	= 0/005P

*واریانس یکطرفه

**تی با دو گروه مستقل

بحث

هیئت‌علمی دانشکده‌های پرستاری اردبیل، آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد بالاتر از حد متوسط قرار داشت که نشان دهنده حرکت مؤثر به سمت ادغام EBP در سطح آموزشی و دانشگاهی است. نتایج مطالعه حاضر در بررسی بُعد دانش عملکرد مبتنی بر شواهد نشان داد که میزان دانش و

مطالعه حاضر به منظور بررسی میزان دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت‌علمی دانشکده‌های پرستاری شمال غرب کشور در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد انجام گرفت. اولین یافته نشان داد که وضعیت میانگین هر یک از متغیرهای دانش، نگرش و پذیرش در بین اعضای

دارند. در پژوهش آنان تقریباً ۶۰ درصد اعضای هیئت علمی اظهار کردند که به طور فعال اطلاعات عملکرد مبتنی بر شواهد را برای راهنمای کار خود استفاده می‌کنند (آدامز و بارون 2012) و در مطالعه آپتون (2018) و همچنین پائودل (2018) اساتید پرستاری دانشکده‌ها بر اهمیت آموزش و اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد تأکید داشتند و بیان کردند که از این مفهوم به طور مؤثر استفاده می‌کنند (آپتون 2018؛ پائودل 2018) که با یافته‌های مطالعه حاضر همخوانی داشت. با این حال در مطالعه مجید و همکاران (2013) تحت عنوان پذیرش عملکرد مبتنی بر شواهد در تصمیم‌گیری بالینی پرستاران اظهار کردند که با توجه به حجم سنگین کار، نمی‌توانند شواهد جدید را به کار گیرند. خودکارآمدی و توانایی آن‌ها در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد در سطح متوسط ارزیابی شد (مجید و همکاران 2013). به نظر می‌رسد دلیل نتایج مطلوب مطالعه حاضر در میزان دانش، نگرش و پذیرش EBP در بین اعضای هیئت علمی تأکید بیشتر بر عملکرد مبتنی بر شواهد در سال‌های اخیر، وجود مراکز فعال عملکرد مبتنی بر شواهد به ویژه در دانشگاه علوم پزشکی تبریز و برگزاری کارگاه‌های آموزش عملکرد مبتنی بر شواهد باشد.

یافته‌های پژوهشی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین هر سه بُعد دانش، نگرش و پذیرش رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داشت. این نتایج با مطالعه محمدی و همکاران (2018) همخوانی دارد. طبق نتایج پژوهش آنان پذیرش EBP با نوآوری فردی، دانش و نگرش ارتباط مثبت و معنی‌داری داشت (محمدی و همکاران 2018). پالم (2010) نیز نشان داد که نگرش مثبت به EBP می‌تواند پذیرش آن را افزایش دهد (پالم 2010). همچنین این نتایج با یافته‌های مطالعه پاشایی پور و همکاران نیز همخوانی دارد تا زمانی که افراد یک نظام اجتماعی در زمینه نوآوری پیشنهاد شده دانش کافی را نداشته باشند، نمی‌توانند آن را بپذیرند (پاشایی پور و همکاران 1395). اساتیدی که

آگاهی اعضای هیئت علمی بالاتر از حد متوسط قرار دارد. یافته‌های مطالعه آدامز و بارون (2012) نشان داد که 77 درصد از اعضای هیئت علمی دانشکده پرستاری در ایالت آیوا به طور کلی از عملکرد مبتنی بر شواهد آگاه بودند (آدامز و بارون 2009) که با یافته‌های مطالعه حاضر همسو می‌باشد. همچنین یافته‌های مطالعه پائودل و همکاران (2018) نیز نشان داد که 95 درصد از اساتید پرستاری می‌دانستند که EBP برای تصمیم‌گیری بالینی مورد استفاده قرار می‌گیرد و اغلب آن‌ها در آموزش و بالین از آن استفاده می‌کردند (پائودل و همکاران 2018). آپتون (2018) نیز بیان کرد که اعضای هیئت علمی با مفهوم EBP آشنا بوده و از آنان استفاده می‌کنند (آپتون 2018) که این یافته‌ها با نتایج مطالعه حاضر همخوانی دارند. با این حال نتایج مطالعه مهرداد در سال 2012 نشان داد که سطح دانش اعضای هیئت علمی در زمینه EBP عمدتاً در حد متوسط (47/1 درصد) بود (مهرداد و همکاران 2012). این تفاوت می‌تواند ناشی از گذشت زمان و تأکید بیشتر بر عملکرد مبتنی بر شواهد در دهه‌های اخیر و گذراندن دوره‌های مختلف هیئت علمی در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد باشد.

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که اعضای هیئت علمی پرستاری نگرش مثبتی نسبت به EBP داشتند. نتایج مطالعه استیچلر (2010) و همچنین مهرداد (2012) نشان داد که اعضای هیئت علمی پرستاری نگرش مثبتی به عملکرد مبتنی بر شواهد دارند (مهرداد و همکاران 2012؛ استیچلر 2010). پائودل (2018) نیز نتایج مشابهی را بیان کرد (پائودل 2018). این نتایج با یافته‌های مطالعه حاضر همخوانی دارد. با توجه به نگرش مثبت به EBP انتظار می‌رود که اعضای هیئت علمی در فرایند آموزش و اجرای EBP در سطح دانشگاه و بالین حضور فعال داشته باشند.

یافته‌های پژوهش حاضر در بُعد پذیرش و اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد نیز در حد مطلوب قرار داشت که با یافته‌های پژوهش آدامز و بارون (2012) نیز همخوانی

خدمت در زمینه تحقیقات تجربه می‌کنند، می‌تواند سایر متغیرهای مؤثر در مطالعات قبلی را تحت تأثیر قرار دهد. اما بین میانگین دانش با توجه به جنسیت ارتباط معنی‌داری وجود داشت ($t(82)=2/622$ و $P=0/01$) و میانگین دانش مردان بیشتر از زنان بود. نتایج مطالعه عید ابوروز و همکاران (2017) نیز نشان داد پرستاران مرد نسبت به پرستاران زن دانش بیشتر و نگرش مثبت‌تری در زمینه EBP دارند (عید ابوروز و همکاران 2017). نتایج مطالعه دهقانی و همکاران (1394) نیز نشان داد که میانگین نمره آگاهی مردان بالاتر از زنان قرار داشت (دهقانی و همکاران 1394). اما این با نتایج مطالعه سپهوند و همکاران (2018) و همچنین ابوحشیش (2017) مغایرت داشت (سپهوند و همکاران 2018؛ ابو حشیش و همکاران 2017). تناقض نتایج تحقیقات مختلف در این زمینه می‌تواند به علت مشغله زیاد زنان در فعالیت‌های روزانه نسبت به مردان باشد که می‌تواند فرصت پژوهش و دستیابی به شواهد علمی بروزتر را کاهش دهد.

همچنین نتایج پژوهش در بخش دیگر نشان داد که بین تسلط بر زبان انگلیسی و دانش ارتباط معنی‌دار وجود دارد و میانگین دانش افراد با سطح انگلیسی خوب بیشتر از افراد با سطح متوسط قرار داشت. این ارتباط برای بعد پذیرش معنی‌دار اما لب مرزی گزارش شد به طوری که میانگین پذیرش در افراد با سطح انگلیسی خوب بالاتر از افراد با سطح انگلیسی متوسط قرار داشت. این یافته‌ها با نتایج مطالعه مهرداد (1388) همخوانی دارد. طبق نتایج پژوهش آنها ارتباط مستقیم و معنی‌داری بین گستره استفاده از نتایج تحقیق و میزان مهارت در استفاده از زبان انگلیسی وجود داشت (مهرداد و همکاران 1388) همچنین عدم تسلط به زبان انگلیسی یکی از موانع اشاره شده در مطالعات انجام گرفته در ایران برای عملکرد مبتنی بر شواهد می‌باشد (کرمانشاهی و پروینیان 1390). قوجازاده (1393) در مطالعه خود بیان کرد که افزایش توانمندی و مهارت زبان انگلیسی ارائه دهندگان خدمات

نگرش مثبتی نسبت به EBP دارند به احتمال بیشتر از عملکرد مبتنی بر شواهد استفاده می‌کنند. بر اساس مطالعه سلیمانی فر و همکاران (2019) و همچنین جوادی بشار (2019) بین دانش و نگرش ارتباط معنی‌داری وجود داشت و پرستارانی که دانش و مهارت بیشتری در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد داشتند، نگرش مثبت‌تری نسبت به این مفهوم داشتند (سلیمانی فر و همکاران 2019؛ جوادی بشار 2019). با این حال این نتایج با یافته‌های مطالعه دهقانی و همکاران (1394) مغایرت داشت. طبق نتایج مطالعه آنان بین میانگین نمره عملکرد و نگرش و همچنین بین آگاهی و نگرش ارتباط معنی‌دار مشاهده نشد و با وجود نگرش مثبت به عملکرد مبتنی بر شواهد میزان آگاهی و عملکرد پرستاران در این زمینه پایین بود (دهقانی و همکاران 1394). این تناقض می‌تواند ناشی از عدم برقراری فرهنگ حمایت از مراقبت مبتنی بر شواهد، فقدان وقت کافی جهت مطالعه تحقیقات انجام شده، کمبود امکانات الکترونیکی و سایر موانع موجود برای پذیرش و اجرای EBP باشد.

در تعیین ارتباط ویژگی‌های جمعیت شناختیبا دانش، نگرش و پذیرش بین سن، تحصیلات، سابقه کار و محل کار با دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت‌علمی در رابطه با عملکرد مبتنی بر شواهد رابطه معناداری مشاهده نشد ($P>0/05$). در صورتیکه در مطالعه دهقانی و همکاران (1394) بین میانگین نمره آگاهی و عملکرد پرستاری مبتنی بر شواهد با سن و سابقه کار رابطه معنادار وجود داشت (دهقانی و همکاران 1394). همچنین در مطالعه مهرداد (1388) بین سطح تحصیلات در پرستاری با گستره استفاده از نتایج تحقیقات ارتباط مستقیم و معناداری وجود داشت (مهرداد و همکاران 1388). در رابطه با تناقض این یافته‌ها با مطالعه حاضر می‌توان چنین اظهار داشت که ارزیابی عملکرد مبتنی بر شواهد در مطالعات قبلی به طور عمده بین همه پرستاران صرف نظر از سطح تحصیلات و عضو هیئت‌علمی بودن آن‌ها انجام شده و آموزش‌هایی که اعضای هیئت‌علمی در طول

ضروریات آموزش و اجرای EBP در دانشکده‌های پرستاری بررسی شود.

قردانی

این مقاله نتیجه طرح تحقیقاتی کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل با شناسه اخلاق IR.ARUMS.REC.1398.035 می‌باشد و کمیته تحقیقات دانشجویی این دانشگاه حامی این طرح بوده است. از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل و از اساتید هیئت علمی دانشکده‌های پرستاری استان‌های اردبیل، آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی به جهت همکاری در اجرای این طرح تحقیقاتی تشکر می‌نماییم.

References

- Abedini Z , Ahmari-Tehran H , Khorami A, et al 2011, Nursing Students' Experiences on Evidence Based Learning in Clinical Setting: A Qualitative Study. *Iranian Journal of Medical Education*, Vol.11, No.8, pp. 864-873. [In Persian]
- Aburuz ME, Hayeah HA, Al-Dweik G, et al 2017, Knowledge, Attitudes, and Practice about Evidence-Based Practice: A Jordanian Students, *Health Science Journal*, Vol.11, N.2, pp.1.
- Abu Hasheesh M.O, Eid AbuRuz M 2017., Knowledge, Attitude and Practice of Nurses towards Evidence-Based Practice at Al-Medina, KSA, *J Med J*, Vol.51, No.2, pp.47-56.
- Adams S, Barron S 2009, Use of evidence-based practice in school nursing: prevalence, associated variables, and perceived needs. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, Vol.1, No.6, pp.16–26.
- Adib Y , Fathiazar E , Dehghani G 2014, The Role of Faculty Members in

سلامت، برای توسعه و موفقیت عملکرد مبتنی بر شواهد امری ضروری است (قوجازاده 1393).

این یافته‌ها می‌توانند فرایند دانش، نگرش و پذیرش اساتید و پرستاران را در زمینه EBP ارتقا و تسهیل بخشند و به نهادهای ستادی و دانشگاهی یادآوری می‌کند که اعضای هیئت علمی پرستاری توانایی لازم برای آموزش و اجرای EBP را کسب کرده و مهم‌ترین مانع عملکرد مبتنی بر شواهد از نظر پرستاران، دانشجویان و اساتید کمرنگ‌تر شده است. بنابراین لازم است در تدوین برنامه‌های آموزش EBM به نقش اساتید و عوامل مؤثر در فرایند EBP توجه ویژه‌ای شود.

از محدودیت‌های این پژوهش خود اظهاری شرکت کنندگان در دادن اطلاعات می‌باشد و عملکرد آنان در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد مورد ارزیابی عینی قرار نگرفته است. عدم فرصت کافی جهت تکمیل پرسشنامه از دیگر عوامل محدودیت پژوهش بود که برای به حداقل رساندن مشکل سعی شد با هماهنگی قبلی پرسشنامه‌ها چند روز بعد تحویل گرفته شد تا اساتید در طول نوبت کاری هر زمانی که فرصت داشتند، پرسشنامه را تکمیل کنند.

نتیجه گیری

به طور خلاصه نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میزان دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پرستاری در سطح خوبی قرار دارد که نشان دهنده حرکت مؤثر به سمت ادغام EBP در سطح آموزشی و دانشگاهی است. با توجه به اینکه اعضای هیئت علمی در نقش‌های مختلف آموزشی، درمانی و پژوهشی فعالیت می‌کنند، می‌توانند دانشجویان و پرستاران را در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد توانمند سازند تا مراقبت پرستاری با کیفیتی را از بیماران به عمل آورند. همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد که بین سه بُعد دانش، نگرش و پذیرش در این زمینه ارتباط معنی‌داری وجود دارد. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده به منظور ارتقای برنامه‌های آموزش پرستاری سایر

- nursing, *Journal Evaluation Clinical Practice*, Vo.21, No.6, pp.1107-1113. [In Persian]
- Ghojazadeh M, Azami-Aghdash S, Naghavi-Behzad M 2014, Evidence-based care in Iran: A Systematic Review, *Journal of Birjand University of Medical Sciences*, Vol.21 No.2, pp.142-159. [In Persian]
- Hassan AA, Ahmed MA, Mohamed HS 2013, Effect of evidence based nursing practice module on faculty staff's skills in obstetrical and gynecological units, *Journal of High Institute of Public Health*, Vol.43, No.2, pp.164-174.
- Javadi Bashar F 2019, Assessing Attitudes towards Knowledge and use of Evidence-Based Practice among Nurses Working in a Teaching Hospital in Kuala Lumpur, *International Journal of Education and Literacy Studies*, Vol.7, No.1, pp.25-30.
- Karimian Z, Kojouri J, Sagheb MM, et al 2015, A review of evidenced-Based medical education at universities in and outside Iran, *Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences*, Vol.6, No.1, pp.64-75. [In Persian]
- Kermanshahi S, Parvinian AM 2012, Barriers to Implementation of Evidence-Based Care: Viewpoints of Nursing Staff, *Iranian Journal of Medical Education*, Vol.12, No.2, pp.84-92. [In Persian]
- Koivunen M, Valimaki M, Hatonenn H 2011, Nurses' information retrieval skills in psychiatric hospitals Are the Evidence-Based Education from Medical Students and Teachers' Viewpoints: A Qualitative St. *Journal of Medical Education Development Center*, Vol.16, No.7, pp.1-18. [In Persian]
- Ashktorab T, Pashaeypoor Sh, Rassouli M, et al 2014, The Correlation between Perceived Attributes of Evidence Based Practice and Its Adoption in Baccalaureate Nursing Students Based on Rogers's Diffusion of Innovation, *Iranian Journal of Medical Education*, Vol.14, No.5. [In Persian]
- Brown CE, Wickline MA, Ecoff L, et al 2009, Nursing practice, knowledge, attitudes and Perceived barriers to evidence-based practice at an academic medical center, *Journal of Advanced Nursing*, Vo.65, No.2, pp.371-81.
- Dehghani H, Heidari F, Karimian Kakolaki Z, et al 2014, Critical Care Nurses' knowledge, attitude and Practice in Yazd University of Medical Sciences' Teaching Hospitals on Evidence- Based Nursing, *Community Health journal*, Vol.8, No.2, pp.47-55.
- Farokhzadian J, Ahmadian L, Khajouei R, et al 2016, Information Literacy and Training Needs of Nursing Managers for Evidence-Based Practice, *Iran Journal of Nursing*, Vol.29, No.101, pp.43-56. [In Persian]
- Farokhzadian J, Khajouei R, Ahmadian L 2015, Evaluating factors associated with implementing evidence-based practice in

- in Nursing Clinical Practice, Tehran, Iran., *Journal of Faculty of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences*, Vol.15, No.3, pp.20-30 [In Persian]
- Paudel S, Acharya BM, Maya Pun kh, et al 2018, Evidence-based practice at Patan Academy of Health Sciences, Nepal: kknowledge, Attitude, behavior and barriers. *Journal of Patan Academy of Health Sciences*, Vol.5, No.1, pp.82-89.
- Palmer MA 2010, The role of attitudes, individual innovativeness, and organizational support for innovation in evidence-based practice implementation, *University of South Dakota*.
- Pashaeypoor Sh, Ashktorab T, Majd-Alavi H 2015, Nursing student's perceptions of barriers to evidence-based practice: Qualitative content analysis, *Iranian Journal of Nursing Research*, Vol.10, No.4, pp.117-126. [In Persian]
- Pashaeypoor SH, Negarandeh R, Borumandnia N 2015, Factors affecting nurses' adoption of evidence-based practice based on Rogers' Diffusion of Innovations Model: A path analysis approach, *Journal of school of Nursing and Midwifery, Tehran university of medical sciences*, Vol.4, No.21, pp.103-112. [In Persian]
- Rubin A, Parrish DE 2010, Development and validation of the evidence-based practice process assessment scale: requirements for evidence based practice fulfilled. *Nurse Education in Practice*, Vol.10, No.1, pp.27-31.
- Majid S, Foo S, Luyt B, Zhang X, et al 2011, Adopting evidence-based practice in clinical decision making: nurses' perceptions, knowledge, and barriers. *Journal of the Medical Library Association*, Vol.99, No.3, pp.229-36.
- Mangolian Shahrabaki P, Farokhzadian J, Nouhi E 2016, Evaluation of the Knowledge and Performance of Nursing Students Regarding Evidence-Based Care, *Journal of Medical Education Development Center*, Vol.13, No.3, pp.235-245. [In Persian]
- Mohammadi MM, Poursaberi R, Salahshoor MR 2018, Evaluating the adoption of evidence-based practice using Rogers's diffusion of Innovation theory: a model testing study, *Health Promotion Perspectives*, Vol.8, No.1. pp. 25-32.
- Milner K, Bradley H, Lampley T 2018, Health professions faculty beliefs, confidence, use, and perceptions of organizational culture and readiness for EBP: A cross-sectional, descriptive survey., *Nurse Education*, Vol.64, pp.5-10.
- Mehrdad N, Joolae S, Joulae A, et al 2012, Nursing faculties' knowledge and attitude on evidence-based practice, *Iran J Nurs Midwifery Res*, Vo.17, No.7, pp.506-511. [In Persian]
- Mehrdad N, Salsali M, Kazemnejad A 2009, The Extent of Research Utilization

Stichler JF, Fields W, Kim SC 2010, Faculty knowledge, attitudes, and perceived barriers to teaching evidence-based nursing, *Journal of professional Nursing*, Vol.27, No.2, pp.92-100.

Sharif Moghadam H, Salami M, Narimani M, et al 2016, The Rate of Information Literacy of Faculty Members and PhD students of Faculty of Nursing and Midwifery based on Successful Evidence Healthcare, *Journal Nursing Educaton*, Vol.5, No.4, pp.60-66.

Upton P, Scurlock-Evans L, Williamson K, et al 2015, The evidence-based practice profiles of academic and clinical staff involved in pre-registration nursing students' education: a cross sectional survey of US and UK staff, *Nurse education today*, Vol.35, No.1, pp.80-85.

preliminary findings, *Research on Social Work Practice*, Vol.20, No.6, pp.629-640.

Sepahvand E, Fallahi Khoshnab M, Koghaninejad H, et al 2018, Comparison of Knowledge, Attitude and Practice of Evidence-base in Selected Hospitals of Tehran, Lorestan and Semnan University of Medical Sciences, *Journal of Nursing Education*, Vol.7, No.4.

Soltani L, Mazhari F, Nouhi E, et al 2017, Barriers to Implementation of Evidence-Based Nursing Care from the Perspective of Nursing Instructors of Nursing and Midwifery Faculty of Rafsanjan and Kerman, Iran., *Journal of Medical Education Development Center*, Vol.13, No.6, pp.589 – 597. [In Persian]

Soleymanifar P, Kamran A, Jafari M, et al 2019, Hospital nurses' perception of evidence-based practice: A descriptive-analytical study, *Nurs Pract Today*, Vol.6, No2, pp.94-99

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش جندی‌شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال یازدهم، شماره 4، زمستان 99

بررسی دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیات علمی دانشکده‌های پرستاری شمال غرب ایران در زمینه

عملکرد مبتنی بر شواهد در سال 1398

ابراهیم اظهري: دانشجوی کارشناسی پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، موسسه آموزش سلامت مشگین شهر، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

نصیب بابایی*: عضو هیأت علمی، گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

نسرین مهرنوش: عضو هیأت علمی، گروه پرستاری، موسسه آموزش سلامت مشگین شهر، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

مهسا منافی: دانشجوی کارشناسی پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، موسسه آموزش سلامت مشگین شهر، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

چکیده: استفاده از اساتیدی که دانش کافی و نگرش مثبت نسبت به مراقبت مبتنی بر شواهد دارند در محیط بالین ضروری به نظر می‌رسد. لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پرستاری شمال غرب ایران در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد صورت گرفت. در مطالعه توصیفی-تحلیلی حاضر که به روش سرشماری انجام شد، پرسشنامه به 120 نفر از اعضای هیئت علمی از طریق ایمیل ارسال شد که پاسخنامه 84 نفر پس از تکمیل دریافت گردید. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل چهار بخش بود. بخش اول شامل اطلاعات دموگرافیک و بخش دوم، سوم و چهارم پرسشنامه بررسی دانش، نگرش و پذیرش روبین و پریش بود. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS ورژن 22 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تحلیل داده‌ها نشان داد که میانگین و انحراف معیار نمرات دانش $65/87 \pm 6/31$ (از 75 نمره)، نگرش $76/77 \pm 7/12$ (از 95 نمره) و پذیرش $46/13 \pm 5/10$ (از 55 نمره) بود. بین هر سه بُعد دانش، نگرش و پذیرش رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داشت. در رابطه با متغیرهای دموگرافیک، بین میزان دانش با جنسیت و تسلط بر زبان انگلیسی رابطه معنی‌داری وجود داشت. نتایج مطالعه نشان داد که میزان دانش، نگرش و پذیرش اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پرستاری در سطح خوبی قرار دارد که نشان دهنده حرکت مؤثر به سمت ادغام Evidence Based Practice (EBP) در سطح آموزشی و دانشگاهی است. بنابراین لازم است در تدوین برنامه‌های آموزشی به نقش اساتید و عوامل مؤثر در فرایند EBP توجه ویژه‌ای شود.

واژگان کلیدی: دانش، نگرش، پذیرش، اعضای هیأت علمی، عملکرد مبتنی بر شواهد.

***نویسنده مسؤول:** عضو هیأت علمی، گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

Email: Nasib.babaei@yahoo.com